

Filozofski in naravoslovni natečaj za mlade

Slovenska matica, najstarejše slovensko znanstveno in kulturno društvo ter druga najstarejša slovenska založba, že peto leto organizira natečaje za dijake in študente. V letu 2025, ko Slovenska matica slavi 161 let dela za slovensko kulturo in znanost, praznujemo z mladimi, za katere verjamemo, da bodo v prihodnosti pisali našo zgodovino. Zanje ob slavu naše ustanovitve, 4. februarja 2025, razpisujemo dva natečaja, in sicer filozofski natečaj za najboljši filozofski esej in naravoslovni natečaj za najboljše naravoslovno predavanje.

1. Natečaj za najboljši filozofski esej razpisujemo v soorganizaciji s Slovenskim filozofskim društvom v dveh kategorijah, in sicer za dijake in za študente. Tema letošnjega razpisa je ***Jezim se in odpuščam***.
2. Natečaj za najboljše naravoslovno predavanje razpisujemo v soorganizaciji z Zvezo za tehnično kulturo Slovenije, prav tako v dveh kategorijah, za dijake in za študente. Tema letošnjega razpisa je ***Človek in narava – razvoj, stagnacija ali nazadovanje?***.

OBA NATEČAJA STA PODALJŠANA DO 31. OKTOBRA 2025.

FILOZOFSKI NATEČAJ ZA MLADE

Jezim se in odpuščam

Filozofski natečaj za mlade v letu 2025, ki je že peti po vrsti, je v sodelovanju s Slovenskim filozofskim društvom razpisan na filozofsko temo **Jezim se in odpuščam**. Vsak človek v življenju doživlja izkustvo jeze. Ta jeza je lahko izraz nasilja, ko nekdo agresivno vsiljuje svojo voljo. A na drugi strani lahko gre za »sveto jezo«, ko človek odločno spregovori zaradi prebujenega etičnega imperativa. Je jeza dobro ali slabo? Jo je mogoče premagati z razmišljanjem, ko gre za nasilje? Morda pa je samo odpuščanje dovolj močno, da se ji upre? V odgovorih na ta vprašanja lahko avtorji izhajajo zgolj iz lastnega razmisleka, lahko pa se naslonijo na vsebino nove knjige iz naše zbirke Filozofska knjižnica, na delo Marthe C. Nussbaum [Jeza in odpuščanje](#), ki ga je prevedla mag. Katarina Majerhold (Slovenska matica 2024).

Pogoji sodelovanja

Na natečaju lahko sodelujete dijaki in študenti iz Slovenije in zamejstva z izvirnim besedilom na izbrano temo, ki je napisano v slovenskem jeziku v wordovi datoteki in

obsega od 8.000 do 10.000 znakov s presledki.

Natisnjene prispevke pošljite **do 31. OKTOBRA 2025** na naslov Slovenska matica, Kongresni trg 8, 1000 Ljubljana s pripisom »Za filozofski natečaj«. Besedila naj bodo označena s šifro, v ločeni kuverti pa priložite izpolnjen [prijavni obrazec](#), ki ga najdete tudi na [spletni strani Slovenske matice](#).

Komisija in rezultati

Komisijo, ki bo ocenjevala prispela besedila, bo vodil član Upravnega odbora Slovenske matice prof. dr. Edvard Kovač, člana pa bosta doc. dr. Sonja Weiss in mag. Katarina Majerhold. Obvestilo o rezultatih natečaja bo objavljeno na spletni strani in družbenih omrežjih Slovenske matice.

Kontakt

Slovenska matica
Kongresni trg 8
1000 Ljubljana
Slovenija
urednistvo@slovenska-matica.si
www.slovenska-matica.si

Slovensko filozofsko društvo
Aškerčeva cesta 2
1000 Ljubljana
Slovenija
drustvo.ljfsd@guest.arnes.si
www.sfd-drustvo.si

NARAVOSLOVNI NATEČAJ ZA MLADE

Človek in narava – razvoj, stagnacija ali nazadovanje?

V letu 2025 je že tretjič, tokrat ponovno v sodelovanju z Zvezo za tehnično kulturo Slovenije, razpisan tudi natečaj za najboljše naravoslovno predavanje v kategorijah dijakov in študentov na temo **Človek in narava – razvoj, stagnacija ali nazadovanje?**

V navdih je tekmovalcem lahko knjiga doc. dr. Tine Bregant [Vznemirljivo potovanje po razvijajočih se možganih](#) (Slovenska matica, 2024), ki odpira široka obzorja tako laičnim bralcem kot strokovnjakom, saj nevroznanstvena spoznanja in razvojne procese razlaga preprosto, a hkrati z ostrino dejstev, ki prepriča tudi strokovnjake z različnih področij. Človeška znanost teži k nenehnemu napredku, razvoju, izboljšavam, a ob tem se sooča z izzivi, kako v teh načrtih upoštevati tudi naravo, njeno ranljivost in nujnost ohranjanja naravnega okolja za nadaljnji obstoj človeštva. Zdelo se je, da bo evropski zeleni dogovor pravi odgovor na ta vprašanja, a je zašel v slepo ulico birokratskih predpisov, ki pogosto omogočajo predvsem dobiček raznim okoljevarstvenim interesnim skupinam (energetski kuponi ...), naravnega okolja pa dejansko ne uspejo učinkovito zaščititi. Pred mladimi generacijami je torej nova, izjemno težka naloga: kako odkriti in razviti take načine sožitja med človekom in naravo v sodobni družbi, pri katerih ne bo prevladala sla po denarju, ampak iskrena želja po preživetju obeh.

Pogoji sodelovanja

Na natečaju lahko sodelujete dijaki in študenti iz Slovenije in zamejstva z izvirnim predavanjem na izbrano temo, ki je napisano v slovenskem jeziku v wordovi datoteki in obsega od 8.000 do 10.000 znakov s presledki, besedilu pa priložite tudi osnutek predstavitve v PPT (8 do 15 drsnic).

Natisnjene prispevke pošljite **do 31. OKTOBRA 2025** na naslov Slovenska matica, Kongresni trg 8, 1000 Ljubljana s pripisom »Za naravoslovni natečaj«. Besedila naj bodo označena s šifro, v ločeni kuverti pa priložite izpolnjen [prijavni obrazec](#), ki ga najdete tudi na [spletni strani Slovenske matice](#).

Komisija in rezultati

Komisijo, ki bo ocenjevala prispelo gradivo, bo vodil prof. dr. Jernej Pavšič, vodja Naravoslovno-tehniškega odseka pri Slovenski matici, člani komisije pa bodo prof. dr. Zvezdan Pirtošek, akad. prof. dr. Matija Gogala, doc. dr. Tina Bregant in prof. dr. Robert Repnik. Obvestilo o rezultatih natečaja bo objavljeno na spletni strani in družbenih omrežjih Slovenske matice.

Kontakt

Slovenska matica
Kongresni trg 8
1000 Ljubljana
Slovenija
urednistvo@slovenska-matica.si
www.slovenska-matica.si

Zveza za tehnično kulturo Slovenije
Zaloška 65
1000 Ljubljana
Slovenija
info@zotks.si
<https://zotks.si/>

Nagrade

Nagrade za prva tri mesta pri obeh natečajih bodo podeljene v dveh kategorijah (dijaki in študenti):

1. mesto: nagrajena avtorja bosta poleg denarne nagrade in priznanja prejela paket petih knjig Slovenske matice
2. mesto: nagrajena avtorja bosta poleg priznanja prejela paket petih knjig Slovenske matice
3. mesto: nagrajena avtorja bosta poleg priznanja prejela paket treh knjig Slovenske matice

Prispevki vseh nagrajenih avtorjev v obeh kategorijah bodo objavljeni v *Glasniku Slovenske matice* in na spletni strani Slovenske matice.

Vsi sodelujoči avtorji bodo povabljeni v Klub mladih Slovenske matice, s članstvom pa deležni 40-odstotnega popusta pri nakupu Matičinih knjig.

Podelitev nagrad

Nagrade za filozofski natečaj bodo slovesno podeljene na enem izmed dogodkov v okviru projekta Matice pod zvezdami, ki jih v domovanju najstarejšega slovenskega znanstvenega in kulturnega društva pripravlja Slovenska matica.

Nagrade za naravoslovni natečaj bodo slovesno podeljene na enem izmed dogodkov v okviru projekta Matice pod zvezdami na Slovenski matici, nagrajenci pa bodo ob tem kot častni predavatelji nastopili s svojimi predavanji v dvorani Slovenske matice.

VABLJENI K SODELOVANJU!